

Lausuntopyyntö STM

Lausuntopyyntö järjestämislakia valmisteleavan työryhmän väliraportista

Sosiaali- ja terveysministeriön asettama sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain valmisteluryhmä on laatinut väliraportin, jossa on todettu uudistuksen pääperiaatteet (Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita 2013:15). Nämä periaatteet perustuvat pääministeri Kataisen hallitusohjelmaan ja hallituksen tekemiin tarkentaviin linjauksiin. Muistio on julkaistu ministeriön internet-sivuilla: http://www.stm.fi/julkaisut/nayta/-/_julkaisu/1859627. Yhteenvedo ehdotuksista on väliraportin sivuilla 9-12.

Valmisteluryhmän jatkotyön tueksi valmisteluryhmä pyytää kunnilta ja muilta jakelussa mainituilta tahoilta lausunnot järjestämislain jatkovalmistelun kannalta keskeisiin seikkoihin. Lausunnot otetaan huomioon valmisteluryhmän jatkotyössä valmisteltaessa ryhmän loppuraporttiin tulevaa ehdotusta sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislakiksi.

Vastaukset sähköiseen lausuntopyyntöön pyydetään antamaan 11.10.2013 mennessä sähköpostissa olevan vastauslinkin kautta. Lausuntopyyntöön voi vastata suomeksi tai ruotsiksi. Annetut lausunnot ovat julkisia.

Kysymysten merkitys vastaajille vaihtelee, esimerkiksi osa kysymyksistä koskee käytännössä vain kuntia tai vain osaa kunnista. Sen vuoksi kaikkiin kysymyksiin ei ole pakko vastata. Lomakkeen alussa on väliraportin yksityiskohtia koskevia kysymyksiä. Väliraportista ja siinä tehdyistä ehdotuksista kokonaisuutena pyydetään kommentit lomakkeen lopussa olevassa vastaustilassa.

Vastausten valmistelua varten, sähköpostin liitteenä toimitettiin myös tämän kyselyn PDF -versio. Sähköiseen kyselylomakkeeseen pääsee alla olevasta linkistä.

Linkki: <http://www.webropolsurveys.com/S/01BFDC2F819A190A.par>.

Sähköisessä kyselylomakkeessa voi liikkua edestakaisin painamalla Edellinen - tai Seuraava -painikkeita ja muuttaa vastauksia ennen kyselylomakkeen lähettämistä. Osaan kysymyksistä voi valita vain yhden vastausvaihtoehdon (o) ja osassa on avoin vastausvaihtoehto. Kyselyn voi tarvittaessa keskeyttää painamalla keskeytä-painiketta ja jatkaa vastaamista myöhemmin.

Kyselylomakkeeseen voi vastata vain kerran. Kun kyselylomakkeen lopussa olevaa Lähetä -painiketta on painettu, kyselylomakkeeseen ei pääse enää tuolloin täydentämään tai tekemään muutoksia. Kyselylomakkeen vastaamiseen kuluu noin 30 minuuttia.

Lisätietoja kyselystä antavat:

Valmisteluryhmän puheenjohtaja,
osastopäällikkö Kirsi Varhila, p. 02951 63338, etunimi.sukunimi@stm.fi

Valmisteluryhmän sihteeri,
hallitusneuvos Pekka Järvinen, p. 02951 63367, etunimi.sukunimi@stm.fi

Kyselyn tekniseen toteutukseen liittyvät kysymykset:
Osastosihteeri Hang Pham, p. 02951 63569, etunimi.sukunimi@stm.fi
Osastosihteeri Jaana Aho, p. 02951 63395, etunimi.sukunimi@stm.fi
Osastosihteeri Pirjo Suuronen, p. 02951 63361, etunimi.sukunimi@stm.fi

TAUSTATIEDOT

1. Vastauksen antajan virallinen nimi

Nimi

Turun kaupunginhallitus

2. Vastaaja on *

☒ Kunta

Valitse kunnanumero

853

- Järjestö
 Muu Yhteisö

3. Jos vastaaja on kunta, toimielimen käsittelypäivämäärä

ppkkvvvv Kaupunginhallitus / 7. - 8.10.?

4. Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot

Nimi

Aleksi Randell / Maija Kyttä

Asema organisaatiossa

Kaupunginjohtaja / Johtaja

Matkapuhelin

050 559 0223

Sähköposti

maija.kytta@turku.fi

KYSYMYKSET

Sosiaali- ja terveydenhuoltoalueet (sote-alue)

Väliraportin perusteella kunnan tulee kuulua sote-alueeseen, joka järjestää sille sosiaali- ja terveystalvet. Sote-alue muodostuu maakuntien keskuskaupunkien varaan. Lisäksi vähintään noin 50 000 asukkaan kunta, joka ei ole maakunnan keskuskaupunki, voi toimia sote-alueen vastuukuntana, jos se on työssäkäyntialueen keskuskaupunki. Sote-alueen muodostamisen tarkemmat kriteerit on todettu väliraportin luvussa 4.1.2. (sivut 18 – 19).

5. a) Sote-alueiden muodostumisen kriteerit ovat riittävän selkeät?

- Kyllä
 Ei
 Ei osaa sanoa

5. b) Jos sosiaali- ja terveydenhuoltoalueen muodostumisen kriteerit eivät ole riittävän selkeät niin miten niitä tulisi selkeyttää?

Kriteerien

* kohdat 2) ja 3):

- ajankohta milloin asukasmäärä on saavutettava

* kohdat 1) - 3):

- kantokykykriteerit / indikaattorit

- 50 000 alaraja, onko tarkka, mikä poikkeama sallitaan

6. Mitkä ovat kunnallenne kriteerien mukaiset mahdollisuudet ja vaihtoehdot sote-alueeksi?

- maakunnan keskuskaupunki,
ei vaihtoehtoja

7. Onko kunnallanne riittävät mahdollisuudet harkita sitä, mihin sote-alueeseen sen tulisi kuulua?

- Kyllä
- Ei
- Jos ei, niin
miksi

8. Onko kunnassanne vireillä suunnitelmia sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämiseksi mainituista kriteereistä poikkeavien kuntien kanssa tai onko sellaisia jo toteutettu? Jos on, niin millaisia suunnitelmia?

- päivystys
- ensihoito
- palvelujen hankintoja
- ei ole uusia suunnitelmia

Keskeytä

Perustason alueet

Väliraportin perusteella vähintään noin 20 000 – 50 000 asukkaan kunta tai sen ympärille muodostuva perustason alue voi järjestää perustason palvelut väliraportissa todetuin perustein. Alueiden muodostamisen tarkemmat kriteerit on todettu väliraportin luvussa 4.1. (sivut 16 – 27).

9. a) Perustason alueiden muodostumisen kriteerit ovat riittävän selkeät?

- Kyllä
- Ei
- Ei osaa sanoa

9. b) Jos perustason alueen muodostumisen kriteerit eivät ole riittävän selkeät niin miten niitä tulisi selkeyttää?

- palvelut määrittelemättä, erityisesti sosiaalipuolelle
- menettelyt vastuukuntien kanssa, jotta palveluketjut toimivat ongelmitta;
- jos ei voida sopia, tulee päättää (s. 21 kohta)kenellä toimivalta?
- väkiluvun ajankohta: "lain voimaantullessa", onko ajankohta oikea?
- kantokykytekijät puuttuvat tästä
- osaoptimoinnin mahdollisuus

50 000 asukkaan kunta päättää järjestää itse perustason sosiaali- ja terveystalvet, sillä on samalla velvollisuus järjestää samaan työssäkäyntialueeseen tai toiminnalliseen kokonaisuuteen kuuluville alle 20 000 asukkaan kunnille perustason sote-palvelut.

10. a) Pitäisikö edellä kuvatussa tilanteessa alle 20 000 asukkaan kunnalla kuitenkin olla mahdollisuus kuulua perustason alueen sijasta suoraan sote-alueeseen, jolloin se saisi myös perustason palvelut sote-alueelta?

- Kyllä
- Ei
- Ei osaa sanoa

10. b) Jos kunnan asukasluku on alle 20 000 (31.12.2012), niin mitkä ovat kunnallenne kriteerien mukaiset vaihtoehdot perustason alueeksi, johon sen tulee kuulua?

10. c) Onko kunnassanne vireillä suunnitelmia perustason sosiaali- ja terveystalvetjärjestämiseksi mainituista kriteereistä poikkeavien kuntien kanssa? Jos on, niin millaisia suunnitelmia?

Keskeytä

Kuntarakennelain 4 d §:n mukaisella selvitysalueella olevalla vähintään 20 000 asukkaan kunnalla on oikeus järjestää perustason palvelut omille asukkailleen, jos alueella tehdyn erityisen kuntajakoselvityksen perusteella alueelle syntyy kokonaisratkaisu, jonka mukaan siellä on vähintään 2 yli 20 000 asukkaan kuntaa. Lisäksi tällaisen 20 000 asukkaan kunnan tulee sopia sote-alueen vastuukunnan kanssa menettelyistä, joilla varmistetaan palvelujen horisontaalinen ja vertikaalinen integraatio sote-alueella.

11. a) Millaisilla hallinnollisilla keinoilla sosiaali- ja terveydenhuollon integraatio voitaisiin varmistaa sote-alueen vastuukunnan ja vähintään 20 000 asukkaan kunnan välillä?

- integraation määrittely?
- hallinnollisin keinoin varmistaminen on hyvin vaikeaa, jollei mahdotonta
- kuka päättää lopullisesti, jos integraatiota ei saada aikaiseksi
- kohdan käyttökelpoisuuden arviointi on tehtävä

11. b) Miten pitäisi ratkaista tilanne, jos sote-alueen vastuukunnalla ja vähintään 20 000 asukkaan kunnalla on erilainen näkemys siitä, miten palvelujen integraatio voidaan varmistaa?

- hyvin todennäköistä, että on erilaisia näkemyksiä, ratkaisu vaikeaa
- osaoptimoinnin vaara
- tästä kohdasta syntyy paljon hallinnollista työtä ja ristiriitaisuuksia
- käytännön tasolla tulisi kaikki palveluketjut käydä yksityiskohtaisesti läpi ja katsoa kaikki ratkaisut erikseen

Palvelujen järjestämisvastuun jakautuminen sote-alueen ja perustason alueen välillä

Perustason palveluihin kuuluvat kaikki sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut lukuun ottamatta erikoissairaanhoidon sekä sairaanhoidon ja sosiaalihuollon (myös turvakodit) ympärivuorokautista päivystystä, jotka sote-alue järjestää myös perustason alueeseen kuuluville kunnille. Ks. väliraportin jakso 4.1.3, sivu 20.

12. a) Pitäisikö sote-alueen järjestämisvastuulle kuuluvat terveyden- ja sairaanhoidon palvelut määritellä tarkemmin?

- Kyllä
- Ei
- Ei osaa sanoa

12. b) Onko muita kuin edellä mainittuja sosiaalihuollon palveluja, jotka tulisi määritellä perustason sijasta sote-alueen järjestämisvastuuseen kuuluviksi?

- Kyllä
- Ei
- Ei osaa sanoa

12. c) Jos vastaus kohtaan 12 a) ja/tai 12 b) on kyllä, mitkä palvelut tulisi määritellä perustason sijasta sote-alueen järjestämisvastuuseen kuuluviksi?

- sosiaalihuollon osalta ei ole määritelty palveluja / tehtäviä eri tasoihin kuten terveydenhuollossa on

- selvitys tehtävä asiantuntijoiden toimesta

Keskeytä

Perustasolla voidaan järjestää myös niin sanottuja peruserikoissairaanhoidon palveluja, jos perustason alueen kunta tai kunnat järjestävät jo uudistuksen voimaan tullessa tällaisia erikoissairaanhoidon palveluja. Lisäksi edellytetään, että palvelut tukevat olemassa olevia integraatiota tukevia palvelurakenteita. Ks. väliraportin jakso 4.1.3, sivu 20.

13. a) Pitäisikö laissa säätää tarkemmin perusteet sille, mitkä ovat integraatiota tukevia palvelurakenteita?

- Kyllä
- Ei
- Ei osaa sanoa

13. b) Jos vastaus on kyllä, mitkä voisivat olla tällaisia palvelurakenteita?

Huom: palvelurakenteen määrittely sote-palvelurakenneuudituksessa poikkeaa yleisesti sosiaali- ja terveydenhuollossa käytetystä

- integraation määrittely

- määrittely vaikeaa

- syntyykö uusia hallinnon rakenteita?

- päätösvalta? - katso kohdan 11 vastaus

13. c) Mitkä kunnassanne olevat palvelurakenteet ovat sellaisia, jotka näkemyksenne mukaan mahdollistavat peruserikoissairaanhoidon järjestämisen perustasolla?

Perustason alueen kunnat valitsevat yhteisen edustajan/edustajat vastuukunnan yhteiseen toimielimeen (lautakuntaan), joka päättää sote-palvelujen järjestämiseen liittyvistä asioista.

14. Pitäisikö jokaisella perustason alueeseen kuuluvalla kunnalla olla edellä todetusta linjauksesta poiketen edustus myös sote-alueen yhteisessä toimielimessä.

- Kyllä, perustelut
- Ei, perustelut
- Ei osaa sanoa

Väliraportissa todetaan, että kunnan asukasluvun pitää olla "vähintään noin" 20 000 – 50 000 (perustason palvelujen järjestämiseksi) tai 50 000 (sote-alueen vastuukunnaksi/laajan perus- ja erikoistason palvelujen järjestämiseksi.) Ks. väliraportin jakso 4.1.2, sivut 18 – 19.

15. Miten paljon asukaslukukriteereistä voisi näkemyksenne mukaan enimmillään poiketa?
a) perustason alueen muodostumisessa

- 5 %
- 8 %
- 10 %
- Ei osaa sanoa

15. Miten paljon asukaslukukriteereistä voisi näkemyksenne mukaan enimmillään poiketa?
b) sote-alueen muodostumisessa

- 5 %
- 8 %
- 10 %
- Ei osaa sanoa

Keskeytä

Sosiaali- ja terveydenhuollon erityisvastuualueet

Erityisvastuualueen (erva) tehtävänä on mm. asukkaiden yhdenvertaisuuden turvaaminen sekä sote-alueiden järjestämien palvelujen päällekkäisyyden, kilpavarustelun ja palvelukatveiden välttäminen ja voimavarojen tarkoituksenmukainen ohjaus. Erityisvastuualueen tehtäviä on käsitelty tarkemmin väliraportin luvussa 4.2.

16. Pitäisikö ervalla olla sote-alueita ja perustason alueita sitovaa päätösvaltaa palvelujen järjestämisestä?

- Kyllä

- Ei
- Ei osaa sanoa

17. Jos pitäisi olla sitovaa päätösvaltaa, niin mitä päätösvallan tulisi koskea?

- Sote-alue voitaisiin velvoittaa järjestämään joitakin palveluja myös ervaan kuuluvien muiden sote-alueiden asukkaille
- Sote-aluetta voitaisiin kieltää tuottamasta palveluja, jotka on potilasturvallisuuden, henkilöstön saatavuuden tai muun keskittämistä edellyttävän objektiivisen kriteerin perusteella tärkeitä keskittää vain jollekin / joillekin sote-alueille.
- Joitain muita asioita, mitä?

Vastuukuntamalli

Väliraportin mukaan sote-alueet ja perustason alueet toteutettaisiin vastuukuntamallilla eräitä rajattuja poikkeuksia lukuun ottamatta. Vastuukunnassa olisi yhteinen toimielin, jossa olisivat edustettuina alueen muut kunnat (jos sote-alueessa on perustason alueita, tällöin perustasolta olisi siihen kuuluvien kuntien yhteinen edustus). Vastuukunnan hallintoa on käsitelty väliraportin luvussa 4.3. (sivut 35 – 37). Tähän liittyen todetaan mm., että vastuukunnan hallituksella tai valtuustolla ei olisi otto-oikeutta yhteisen toimielimen päätöksiin ja, että kunnan äänivalta yhteisessä toimielimessä määräytyisi kunnan asukasluvun mukaan ilman äänileikkureita. Äänileikkurilla voidaan rajoittaa kunnan edustajien äänimäärää päätöksentekoaikavälissä esimerkiksi siten, että yhden kunnan edustajilla ei saa olla yksinkertaista enemmistöä. Sote-aluetta tai perustason aluetta muodostettaessa kunnat voisivat kuitenkin päättää toisin esimerkiksi otto-oikeuden rajoittamisesta tai äänileikkureista.

Väliraportti ehdottaa, että kunnilla olisi oikeus sopia vastuukunnan hallinnon ja päätöksenteosta toisin kuin laissa on säädetty.

18. Onko otto-oikeuden kieltäminen hyväksyttävää?

- Kyllä
- Ei
- Ei osaa sanoa

19. Onko kuntien äänimäärän sitominen asukaslukuun ilman äänileikkuria hyväksyttävää?

- Kyllä
- Ei
- Ei osaa sanoa

Keskeytä

20. Onko poikkeamismahdollisuus tarpeen sallia?

- Kyllä
- Ei
- Ei osaa sanoa – poikkeamismahdollisuus mistä?

21. Miten päätös poikkeamisesta tulisi tehdä?

- Kuntien yksimielisellä päätöksellä

Kuntien määränemmistöllä

22. Jos sovellettaisiin enemmistö- tai määränemmistöpäätöstä, pitäisikö asia ratkaista

Kuntien lukumäärän perusteella

Kuntien asukasluvun perusteella

Jollakin muulla tavalla,
miten?

Ei osaa sanoa

Rahoitus

Ehdotuksen mukaan sote-alueeseen ja perustason alueeseen kuuluvat kunnat voisivat sopia palvelujen rahoituksesta (kuntien välisestä kustannusten jaosta). Jos ne eivät kykenisi sopimaan mallista, olisi laissa ns. perälautamalli, jonka mukaan kunnat osallistuisivat alueen sote-palvelujen rahoitukseen kapitaatiomallin mukaisesti. Tällöin otettaisiin huomioon kunnan asukasluku ja jatkovalmistelussa määriteltävät tarvetekijät. Jos sote-alueella on perustason alueita, ne rahoittavat sote-alueelta hankittavat palvelut suoriteperusteisesti. Ks. väliraportin jakso 4.4, sivut 37-46.

23. Miten päätös alueen rahoituksesta tulisi tehdä

Kuntien yksimielisellä päätöksellä

Kuntien määränemmistöllä

24. Jos sovellettaisiin enemmistö- tai määränemmistöpäätöstä, pitäisikö asia ratkaista

Kuntien lukumäärän perusteella

Kuntien asukasluvun perusteella

Jollakin muulla tavalla,
miten?

Ei osaa sanoa / Ei kantaa

Uudistuksen toimeenpano

Uudistus etenee siten, että valmisteluryhmä laatii ehdotuksen laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiseksi ja siihen liittyviksi laeiksi vuoden 2013 loppuun mennessä. Ehdotus lähetetään lausunnoille heti sen valmistuttua. Lausuntokierroksen jälkeen hallituksen esitys viimeistellään ja annetaan eduskunnalle kevätistuntokaudella 2014. Järjestämislaki ja siihen liittyvät muut lait on tarkoitus saada vahvistetuiksi kesällä 2014 ja lainsäädännön on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2015. Lakien vahvistamisen jälkeen kuntia kuullaan muodostettavista sote-alueista, perustason alueista ja erityisvastuualueista. Alueet ja niihin kuuluvat kunnat vahvistetaan loppuvuodesta 2014. Alueiden tulee aloittaa toimintansa viimeistään 1.1.2017.

25. Onko uudistuksen ja sen toimeenpanon aikataulu kannaltanne sopiva?

Kyllä

Ei

Jos ei, niin
miksi?

26. Mistä toimeenpanoon liittyvistä asioista tulisi säätää erikseen uudistuksen sujuvan etenemisen varmistamiseksi?

- miten valmistellaan, eli mikä organisaatio valmistelee
- miten ensimmäiseen toimielimeen valitaan jäsenet, kuka päättää
- kuka esittelee monijäsenisessä toimielimessä
- henkilöstö siirtyykö vastuukunnalle
- toimitilat siirtyvätkö vastuukunnalle

Väliraportti ja siinä tehdyt ehdotukset

27. Muut kommentit väliraportista ja siinä tehdyistä ehdotuksista?

erillinen liite